

Informe da Dirección Xeral de Patrimonio Cultural en relación co asunto:

Proxecto: Parque eólico Ventumelo
Documentos: Estudo de impacto ambiental e Proxecto sectorial
Localización: A Pobra de Trives e San Xoán de Río (Ourense) e Ribas de Sil (Lugo)
Promotor : Wind Hero S.L.
Remitente: Servizo de Enerxías Renovables e Eficiencia Enerxética da Dirección Xeral de Planificación Enerxética e Recursos Naturais. Vicepresidencia segunda e Consellería de Economía, Empresa e Innovación
Exp./clave: IN408A 2019/079
Data rexistro: 06.10.2021
Expediente : IA3185/2020 (Servizo de Arquitectura)

O 06.10.2021 recibíuse no rexistro electrónico da Xunta de Galicia un escrito do Servizo de Enerxías Renovables e Eficiencia Enerxética da Dirección Xeral de Planificación Enerxética e Recursos Naturais, no que de acordo co apartado 12 do artigo 33 da Lei 8/2009, do 22 de decembro, pola que se regula o aproveitamento eólico en Galicia e se crean o canon eólico e o Fondo de Compensación Ambiental, consúltase e ponse a disposición da Dirección Xeral do Patrimonio Cultural, na páxina web da Xunta de Galicia, o estudo de impacto ambiental e o proxecto sectorial do Parque Eólico Ventumelo, ao obxecto de que se emita informe sobre o estudo de impacto ambiental e sobre o proxecto sectorial. A estes efectos facilítase o enlace para descargar os documentos: "*Estudo de impacto ambiental. Parque Eólico Ventumelo. Xullo 2021*" e "*Proxecto sectorial de incidencia supramunicipal. Parque Eólico Ventumelo (Modificado nº 1). Abril 2021*".

ANTECEDENTES:

En relación co proxecto de referencia, atópanse nesta Dirección Xeral do Patrimonio Cultural os seguintes antecedentes:

- "*Solicitud de informe ao abeiro do Decreto 166/2018, do 27 de decembro, polo que se declara ben de interese cultural a paisaxe cultural da Ribeira Sacra*", informado pola Dirección Xeral de Patrimonio Cultural o 15.02.2021. Neste informe indícase que o proxecto se atopa fóra do ámbito da paisaxe cultural da Ribeira Sacra e da súa zona de amortecemento, aínda que a súa construción pode xerar impacto visual desde os seus miradoiros, así como desde outros elementos senlleiros da paisaxe cultural, polo que é necesario que no trámite ambiental se analice esa visibilidade. Cítase o Miradoiro da Capela e o núcleo de Castro Caldelas e a súa fortaleza.
- "*Documento inicial do proxecto do Parque Eólico Ventumelo. Setembro 2019*" dentro do trámite de consultas de avaliación ambiental ordinaria, informado pola Dirección Xeral do Patrimonio Cultural o 12.07.2021. No dito informe solicítase unha análise do impacto visual do parque eólico sobre os miradoiros da Ribeira Sacra desde os que será visible, en especial desde o miradoiro da Capela, así como desde a fortaleza de Castro Caldelas. Tamén se solicita unha análise específica da afección desde o Camiño de Inverno.

LEXISLACIÓN A CONSIDERAR, EN RELACIÓN CO PATRIMONIO CULTURAL:

- Lei 5/2016, do 4 de maio, do patrimonio cultural de Galicia (DOG núm. 92, do 16.05.2016)
- Decreto 166/2018, do 27 de decembro, polo que se declara ben de interese cultural a paisaxe cultural da Ribeira Sacra (DOG núm. 248, do 31 de decembro)
- Decreto 83/2018, do 26 de xullo, polo que se aproba o Plan básico autonómico de Galicia (DOG núm. 162, do 27.08.2018)
- Decreto 19/2011, do 10 de febreiro, polo que se aproban as Directrices de Ordenación do territorio de Galicia (DOG núm. 36, do 22.02.2011)
- Lei 7/2008, do 7 de xullo, de Protección da Paisaxe de Galicia (DOG núm. 139, do 18.07.2008)

- Decreto 238/2020, do 29 de decembro, polo que se aproban as Directrices de paisaxe de Galicia (DOG núm.20, do 01.02.2021)

INFORME:

- Segundo a documentación remitida, o obxecto do proxecto é a construción dun parque eólico de 50 MW de potencia total, composto por 12 aerogeradores, 10 cunha potencia unitaria de 4,2 MW e 2 cunha potencia unitaria de 4 MW, 105 m de altura de buxa e 150 m de diámetro de rotor e a súa infraestrutura asociada: accesos e vieiros interiores, cimentacións, movementos de terras, zonas de amoreamento de materiais, drenaxes lonxitudinais e transversais, plataformas de montaxe, gabias de cableado e 2 torres meteorolóxicas de 105 m de altura.

Para a evacuación da enerxía producida no parque proxéctase unha liña soterrada desde o centro de seccionamento situado no interior do aerogerador 5 ata a SET PE Treboada, obxecto doutro proxecto.

- Como **Anexo G Estudo arqueolóxico**, do Estudo de impacto ambiental, achégase a memoria da *Prospección Arqueolóxica para o Estudo de Impacto Patrimonial do Parque Eólico Ventumelo, Municipios de San Xoán de Río, A Pobra de Trives e Ribas de Sil en Ourense e Lugo*, asinada en abril de 2021 pola arqueóloga María José Bóveda Fernández, da empresa Gabinete de Arqueoloxía. De acordo con esta memoria, foron identificados no ámbito de estudo un total de 9 elementos do patrimonio cultural: 5 de carácter arqueolóxico e 4 de carácter arquitectónico.

Os elementos arquitectónicos son as Igrexas de San Xurxo e San Paio das Cabanas e as capelas de San Miguel e de San Antonio de Domicelle, todos eles no concello de San Xoán de Río. Non se considera que exista impacto sobre eles e non se propón ningunha medida correctora específica.

- O **Anexo D Estudo de impactos e integración paisaxística**, estuda a visibilidade do parque eólico desde os lugares de especial interese paisaxístico, entre os que se atopan o Camiño de Santiago e a Ribeira Sacra. Asemade, inclúe infografías desde os núcleos rurais dentro da poligonal e lugares de especial interese paisaxístico entre os que se atopa o Camiño de Santiago (Camiño de inverno). Neste documento inclúense infografías realizadas desde varios puntos do trazado, entre os núcleos de Montefurado e Bendilló, nas que se pode apreciar que os aerogeradores do parque eólico serán visibles desde o Camiño pero a distancias que superan os 4 km, polo que o impacto visual verase reducido pola menor apreciación visual das infraestruturas a esas distancias.
- Como se expón nos antecedentes deste informe, a Dirección Xeral de Patrimonio Cultural emitiu dous informes en relación co parque eólico Ventumelo, nos que se indicaba que, dada a proximidade do parque eólico á Ribeira Sacra declarada ben de interese cultural coa categoría de paisaxe cultural, podía xerarse afección visual desde puntos singulares da paisaxe cultural, afección que debía ser especificamente analizada.

Non se inclúe no documento nin nos seus anexos unha análise do impacto visual do parque eólico sobre o citado miradoiro da Capela nin sobre o conxunto histórico de Castro Caldelas, tal e como se solicitaba nos devanditos informes.

- Tendo en conta a proximidade dos aerogeradores cos da zona norte do parque eólico Treboada, o conxunto pode percibirse na paisaxe e no territorio como un único parque eólico, polo que se deben valorar os impactos sinérxicos de ambos parques, que comparten liña de evacuación e que a efectos de considerar os impactos visuais e acústicos son percibidos como un único parque eólico.
- Asemade, a construción do parque eólico pode xerar impacto visual na paisaxe da contorna. Os aerogeradores poden ser especialmente visibles desde os conxuntos parroquiais próximos e outros elementos arquitectónicos de singular interese cultural e afectar á súa percepción, como sería o caso da igrexa parroquial de Pacios de San Xurxo, situada a 1 km de distancia. Se ben no anexo D, *Estudo de impacto e integración paisaxística* (EIIP), se aportan infografías do impacto visual dos aerogeradores sobre algunha igrexa, non se aportan infografías realizadas desde o conxunto parroquial de Pacios de San Xurxo, tal como se solicitaba no informe da DXPC do 12.07.2021.

- En base ao exposto nos parágrafos anteriores, considérase que para poder avaliar axeitadamente a afección da construción do parque eólico Ventumelo, é necesario que a avaliación de impacto sobre o patrimonio cultural se complete coas análises da visibilidade desde o miradoiro da Capela, na Ribeira Sacra, desde o núcleo de Castro Caldelas e desde o conxunto parroquial de Pacios de San Xurxo. Todo iso en cumprimento do solicitado nos informes da Dirección Xeral de Patrimonio Cultural de datas 15.02.2021 e 12.07.2021

Esta análise débese realizar en conxunto co parque eólico Treboada xa que pola súa proximidade podería concibirse na paisaxe como un único parque eólico.

A vista do anterior, ao obxecto de poder continuar coa tramitación e análise do expediente, solicítase a presentación da documentación referida nos parágrafos anteriores.

Documento asinado dixitalmente en Santiago de Compostela

A directora xeral de Patrimonio Cultural

Mª Carmen Martínez Ínsua

Servizo de Enerxías Renovables e Eficiencia Enerxética

Dirección Xeral de Planificación Enerxética e Recursos Naturais

Vicepresidencia segunda e Consellería de Economía, Empresa e Innovación

